minsvəU רברים

Deuteronomy 1:1-3:22

1

וַחַצֵּלְת וְדָי וָהָב: These are the words that Moses addressed to all הַדְּבַרִים אֲשֵּׂר דִּבַּר מֹשֵׁה אֵל־כַּל־יִשִּׂרָאֵל בַּעְבֵר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבַּר Israel on the other side of the Jordan.—Through the wilderness, in the Arabah near Suph, between Paran and Tophel, Laban, Hazeroth, and Di-zahab, :אַהָּד עָשִׂר יוֹם מַחוֹלֵב דֶּרֶךְ הִר־שַׁעֵיר עָד קּדֶשׁ בַּרְנֵעָ: it is eleven days from Horeb to Kadesh-barnea by the Mount Seir route.*Through the wilderness ... by the Mount Seir route This passage is unclear; cf. v. 19 and Num. 33.16-36. : הַבָּר מֹשֶׂה אֶל־בְנֵי יִשׂרָאֵל כְּכֵּל אֲשֵׂר צַוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֱלֵהֶם 3 It was in the fortieth year, on the first day of the eleventh month, that Moses addressed the וְיְהִי בְאַרְבָעִים שַׁנָה בְעשׁתִי־עשָר חִדֶשׁ בְאֶחַד לַחֲדֶשׁ Israelites in accordance with the instructions that הוהי had given him for them, :ימֶבֶר הָבָעוֹר הָבָעוֹן אֲשֶׁר־יוֹשֶׁב בְּעָשֹתְרָת בְּאֶדְרֶעִי: after he had defeated Sihon king of the Amorites, אַחַרִי הַכּתוֹ אָת סִיחוֹ מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׂר יושֵב who dwelt in Heshbon, and King Og of Bashan, who dwelt at Ashtaroth [and]*[and] Cf. Josh. 12.4; 13.12, 31. Edrei. ים אַמְרָי, מוֹאָב הוֹאִיל משׁה בַאָר אֶת־הַתוֹרָה הַזָּאת לַאמר: 5 On the other side of the Jordan, in the land of Moab, Moses undertook to expound this Teaching. He said: spoke to us at Horeb, saying: You הוהי spoke to us at Horeb, saying: You have stayed long enough at this mountain. Start out and make your way to the hill country 7 וּבַחוֹף הַיָּם אָרֵץ הַכַּנָעָנִי וֹהַלְּבַנוֹן עַד־הַנָּהַר הַנֵּדִלְ נִהַר־פַּרָת: וּבֹאוֹ הָר הָאֱמֹרִי וְאֶל־כִּל־שִׁבְנִיוֹ בִּעְרָבָה בָהָר וּבַשִּׂפֵלָה וּבְנַגֶב of the Amorites and to all their neighbors in the פנו | וֹסעוֹ לֹכֵם Arabah, the hill country, the Shephelah, *Shephelah Others "Lowland." the Negeb, the seacoast, the land of the Canaanites,*land of the Canaanites I.e., Phoenicia. and the Lebanon, as far as the Great River, the river Euphrates. 8 לאַבַרָהָם לִיצַחָק וּלִיצַקבֹ לָתַת לָהֵם וּלֹזַרְעָם אַחַרֵיהַם: See, I place the land at your disposal. Go, take possession of the land that הוהי swore to your אַת־הַאָרֵץ בַאוֹ וּרְשוּ אַת־הַאַרֵץ אַשר נִשבַע יָהוָה לַאַבּתִיכֵם fathers Abraham, Isaac, and Jacob, to assign to רְאָה נָתָתִי לִפְנֵיכֶם them and to their heirs after them. Thereupon I said to you, "I cannot bear the 9 נאמר אַלֶּכֶם בַּעָת הַהוא לַאמר לא־אוכל לְבַדִּי שאַת אַתכם: burden of you by myself. has multiplied you until you are הוהי has multiplied you until you are today as numerous as the stars in the sky.— 11 יֹסֶף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פִּעְמֵים וִיבַרֶךְ אֶתְלֶם כַאֲשֶׂר דִּבֶּר לָכֶם: May הוהי, the God of your ancestors, increase your numbers a thousandfold, and bless you as יָהוָה אַלהֵי אַבוּתכַם

promised.—

- the burden, and the bickering! איכָה אָשָׂא לְבַדְּיִ מָרְחֲבָם וּלִישְׁאֵבֶם וְרִיִּבְכֶם: אַ How can I bear unaided the trouble of you, and
- appoint them as your heads." are wise, discerning, and experienced, and I will trad. "men." See the Dictionary under 'ish. who involvement defines the depicted situation"; candidates*candidates Lit. "participants whose
- Ala you propose we and said, "What you propose שit it with the sud said, "What you propose "What you propose"
- officials for your tribes. hundreds, chiefs of fifties, and chiefs of tens, and over you: chiefs of thousands, chiefs of Dictionary under 'ish. and appointed them heads treated explicitly in the Torah). See the of women from tribal leadership (which is not statement of characterization, not an exclusion experienced men,*wise and experienced men A
- other—be it a fellow Israelite or a stranger. decide justly between one party and the follows, "Hear out your fellow Israelites, and
- you, you shall bring to me and I will hear it." God's. And any matter that is too difficult for party Or "no human being." for judgment is low and high alike. Fear neither party,*neither
- various things that you should do. אָל בּל-יַהַיְבְרָרִים אֲשֶׁר תַּלְשָׁר וּוֹאֲבָל בְּלֶה הַלְּתִי הַאָּל הַלְיִהַיִּבְלָר הַ אֲשֶׁר וּ Thus I instructed you, at that time, about the
- Kadesh-barnea, God गो⊓ had commanded us. When we reached road to the hill country of the Amorites, as our and terrible wilderness that you saw, along the
- of the Amorites which our God 7177 is giving to נאקר אַלבֶם בַאָּתֶם עַדְּיַהְיִרָּ אֲשֶׂרִייִּהְתָּהְ אֱשֶׂרִייִּהְתָּהְ אֱשֶׂרִייִּהְתָּה עַעָּר יַנְּוָן לַנוּ: 1 said to you, "You have come to the hill country
- not dismayed." of your fathers, promised you. Fear not and be disposal. Go up, take possession, as 7717, the God

- אָנְשִּׂים הֶּבְּקִים וִיִּדְעָים לְשִׁבְּמִיכֶם וַאֲשִׂימֶם בְּרָאשִׁיכֶם: Pick from each of your tribes
- וּאֶלְוּח אֶת־רָאשָּׁי שִׁבְּמִילָם אַנשִּים חֲכִמִים וְיַדְעִים וָאָתָוֹ אוֹתְם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם שָּׁרָי אֲלָפֹים אise and ישֶּׁרֶל הַמְּלִיה וְשִׁלֶּיל הַמְּלִיה וְשִׁלֶּיל הַמְּלִיה וְשִׁלֶּיל הַמְּלִיה וְשִׁלֶּיל הַמְּלִים בְּשֶׁבְּמִילִם: So I took your tribal leaders, wise and
- וֹאַגוֹּיִ אַנִי-תַּפַּמֹיכֶם בַּלֵּע דַּדְּוֹא לַאַעָר יותקע ביר אַרן בער עלקי ביר אַרן בער עלקע ביר אַרן בער עלקע ביר אַרן בער עלקע ביר אַרן בער עלקע ביר אַרן בער אירוי וויף אירוי וויף
- לְאַ־תַּלִּירוּ פָּנִים במשפט כקטן בגדל תשמעון לא תגורו מפני־איש כי המשפט TY You shall not be partial in judgment: hear out
- ונסג מענד וקלֶב אַת כָּלְ-הַמִּבְּהָר הַנִּּרְוּלְ וְהַנִּוּלָא הַרְוּא אֲשֶּר רְאִיּתָּם הַבֶּרֶךְ הַרָּ
- רְאַה נִתַּן יְהוָה אֵלְהַיָּךְ לְפַנֶּיךְ אָתֹ־הַאְבֶּץ עֲלָה

- assigned to the Reubenites and the Gadites. the hill country of Gilead and its towns, I from Aroer along the wadi Arnon, with part of which we apportioned at that time: The part 14-16 from north to south. And this is the land .Verses 12–13 proceed from south to north; עי *Verses 12–13 proceed from south to north; עי *Verses 12–13 proceed from south to north; אי
- Bashan which is called Rephaim country—I assigned to the half-tribe of Manasseh. rule—the whole Argob district, all that part of יוקנשה The rest of Gilead, and all of Bashan under Og's The rest of Gilead, and all of Bashan under Og's לקלי וקקץ אָרֶץ וּקָרָא
- —as is still the case. Havvoth-jair*Havvoth-jair I.e., "villages of Jair." named it after himself: of the Geshurites and the Maacathites, and district (that is, Bashan) as far as the boundary
- To Machir I assigned Gilead. בו וּלְמָכִיר נָתְתִי אֶת־הַנִּלְעֶר:
- up to the wadi Jabbok, the boundary of the the middle of the wadi being the boundary, and the part from Gilead down to the wadi Arnon, aszigued بترثيز برنيار بترتيز بتربير و المراتب عند المراتب الألاتينيز بترتيز برتيز المراتبار بترتيز المراتبار بتربير بتربر بت
- from Chinnereth down to the sea of the Arabah, Pisgah on the east, to the edge of the Jordan, and seized] the Arabah, from the foot of the slopes of
- you this country to possess. You must go as shock-troops, warriors all, at the head of your and Manasseh], saying, "Your God 7717 has given
- left in the towns I have assigned to you, know that you have much livestock—shall be
- ".mid ot bengisse avad I hat besteamod edt beyond the Jordan. Then you may return each to the land that your God '717 is assigning them, you have, and they too have taken possession of se notii איש לַירִשׁוּל hav guzi בווע אשר הודי היה איסר רוֹדָן לקים בְּעָבֶר הַיִּרָדְן וְשְׁבַּרָהָ אָשֶׁל וַתָּהָ אָשֶׁר וַתָּהָי אַמָּר בּתָהָי אַשְּ
- to all the kingdoms into which you shall cross ob הוהי has done to these two kings; so shall הוהי have seen with your own eyes all that your God יאַלָּה קיצילבּיהמַמִלְלוֹה אֶשֶׁר אָתָּה שָׁלָּה אַרָּה שָׁלָּה בּיִלְיִי אָשֶּׁר אַנְיִּר שְׁמָר בּיִלְיִי אָשֶׁר אַנְיָר אָשָׁר שְׁמָר וּ אַלָּר שְׁמָר יִיאַלָּה יַצְאָר יַמָּלְיִי אָשֶׁר אָתָּר שְׁמָר יַצְיִי אַשְּׁר אָתָר שְׁמָר יַצְיִי אַשְּׁר אָביר שְׁמָר בּיִלְיִי אָשֶׁר אָלָר שְׁמָר בּיִלְיִי אָשְׁר אָלָר שְׁמָר בּיִלְיִי אָשְׁר אָלָר שְׁמָר בּיִלְיִי אָשְׁר אָלָר שִׁלְיִי אָלֶר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיִי אָשְׁר בּיִלְיי אָלְר בּיִלְיי אָשְׁר בּילִי אָשְׁר בּיִלְיי אָשְׁר בּילְיי אָשְר בּילְיי אָשְׁר בּילְיי אָבְּיי אָשְׁר בּילְיי אָשְׁר בּילְיי אָשְׁר בּילְיי אָשְׁר בּילְיי בּילְיי אָבּיי בּילְיי אָבְּיי בְּישְׁר בּילְיי בְּישְׁר בְּיבּיי בּילְייי בְּיבּיי בּילְייי בְּיבּיי בּילְייי בְּיבּיי בּילְייי בּילְייי בְּיבּיי בּילְייי בְּיבְּיי בְּיבּיי בּילְייי בְּיבּיי בּילְייי בּילְייי בּילְייי בּילְייי בּיבּיי בּיבּייי בּיבּיי בּיבּייי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּייי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיבּיי בּיב
- battle for you."

- וֹאַע-נִאַבֶּל נִזַּאָע גַּלַתְּוֹנִ כַּלֶּע נִדְוֹנִא מַלֶּבְלֶּב אַתְּבַבּלַינִעַ
- וֹנְישׁר עִדִּלְמֵּב וֹכֹּלְ-עִדְּמַוֹן עִּשִׁלְכִּע מָנִי וֹעַעִּי, לַעַבֹּי, מַבָּמ
- בּוֹבְעֹנְמְּעַ לְעַשְׁ אַּעַבַּלְבְעוֹבֹלְ אַנִידֶּב מַבַּיִּבִּלָנִגְ עַיִּלְּמָנִגְ וֹעַעֹמְלַבְעַגִּ dognA short teceived the whole Argoh Tegebrasseh received the whole Argoh
- וֹלְנאוּדֹנְג וֹלְנֹנְג נֹעוֹעוּג עוֹנִינִלְאַנִּ
- וֹנוֹאֿנוֹלֹנו וֹנוּזּגֹנוֹנוֹ וּלֹלֹג
- בעת ההוא לאמר יהוה אלהילם נתו ללם את האכץ הואת בלידיולה העלביר לפני אַתייקם בגירולילי האל אין או לרשולה העלבה העלביר לפני אַתייקם בגירולילי הראל לל הרבני הולא
- עַע לַתַּגַכָּם וַמַּפַּכָּם וַעַעַנַכָּם I Only your wives, children, and livestock—I בילְלְתִי לְכֶם יְשֶׁבֹּוֹ הַמְרֵילֶם אֲשֶׁר נִתְתִי לָכֶם:
- مِّل بِيُصَّلِد، رَبْ بِالْبِالِ ו בְּאַנוּגפֶׁם בֹּפֶבֶם וֹגִּירְשָׁוּ נִּם-נִים אַע-הַאָּבֶּא אַשֶּׁר יְהֹוָנִי אֵבְנִיגפָּם
- וֹאַטַ-גְּׁבְּוְתַּוֹּתְּ בִּוֹגְעִיגְ כַּלְּגַע עַעַוֹּנִאַ לָאַעָּרָ עיניך הראת את כל־אַשֶּׁר עשׁר יְּתוָה אֱלֹהִיכֶם לשְנֵי הַמִּלְכָים
- Iliw ohw הוהי God your God fear them, for it is your God יהוה אלהילקם לקם: אין ירילאָום לי יְהוָה אָלְהַילֶם הוֹא הִנְּלְחָם לָכֶם:

- נשלחה אַנשים לפנינו ויַחפרו־לנו אַת־האַרץ ויַשבוּ אתנוּ ותקרבון אלי כלכם ותאמרו
- 22 Then all of you came to me and said, "Let us" בָּלר אַת־הַלָּבֶּךְ אֲשֵׁר נָעֻלְה־בָּה וָאָת הַעְרִים אֲשֶׁר נָבָא אַלִּיהְן: send agents*agents Lit. "participants whose involvement defines the (proposed) situation"; trad. "men." See the Dictionary under 'ish: Agent, ahead to reconnoiter the land for us and bring back word on the route we shall follow and the cities we shall come to."
- בעיני הַדְּבֶר (אַקּח מַכֵּם שׁנִים עשׁר אַנִשׁים אִישׁ אַחָד לְשׁבַט: 23 I approved of the plan, and so I selected from וַיִּיטַב
  - among you twelve participants, one representative from each tribe.
  - :מוני אשכל וירגלו אשכל וירגלו אובא They made for the hill country, came to the wadi
    - Eshcol, and spied it out.
- נו: אַלהַינוּ נתְן לְנוּ: They took some of the fruit of the land with them וַיִּקְחָוּ בַיָּדָם מִפְּרָי הָאְרֶץ וַיוֹרְדוּ אֵלֵינוּ וַיָּשוֹבוּ
  - and brought it down to us. And they gave us this report: "It is a good land that our God הוהי is giving to us."

  - 26 Yet you refused to go up, and flouted the command of your God הוהי.
- 27 הוציאנו מאַרץ מצרים לתת אתנו ביד האַמרי להשמידנו: ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת יהוה אתנו
- You sulked *You sulked Precise meaning of Heb. watteragnu uncertain. in your tents and said, "It is out of hatred for us that הוהי brought us out of the land of Egypt, to hand us over to the Amorites to wipe us out.
- 28 What kind of place*What kind of place Lit. אנה | אנחנו עלים אחינו המסו את־לבבנו לאמר עם גדול ורם
  - "Where." are we going to? Our brothers have taken the heart out of us, saving. We saw there a people stronger and taller than we, large cities with walls sky-high, and even Anakites."

None other than your God, הוהי, who goes before

- : מהם: אַלְכָם לֹא־תִערצוּן וַלְא־תִירְאוּן מַהָם: 29 I said to you, "Have no dread or fear of them.
- 30 הוא יַלַחָם לָכָם כָּכֿל אֲשֵׂר עְשַה אִתְכָם בִּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם: יְהֹוָה אֱלְהַיכֶם הַהֹּלֶךְ לִפְנֵיכֶם
  - you, will fight for you, just as [God] did for you in Egypt before your very eyes,
- and in the wilderness, where you saw how your אַת־בָּנוֹ בַּכִל־הַהַּבֶּרְ אֲשֵׁר הַלְכַּתִם עִד־הַמְקוֹם הַזָּה: וֹבַמִדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתְ אֲשֶׁר נְשָׁאֲךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֵׁר יִשִא־אִישׁ
  - God הוהי carried you, as a householder*householder Typically, a man. Lit. "participant whose involvement defines the depicted situation": trad, "man," but not all men are householders. See the Dictionary under 'ish. carries his son,*as a householder carries his son This schematic comparison presupposes that a householder's main responsibility is his corporate household's continuity—represented by his heir. For God as householder, see Deut. 28.10 (and note); 30.3; Num. 12.7; Exod. 4.22; cf. Deut. 32.6. all the way that you traveled until you came to this place.

But you did not encroach upon the land of the קרבת כַּל־״ָד נַחַל יָבַל וְעַרֶי הַהֶּר וַכְל אֲשֶר־צוָה יְהוֹה אַלהִינוּ: רַק אַל־אַרֵץ בַּנִי־עמון לא

Ammonites, all along the wadi Jabbok and the towns of the hill country, just as our God הוהי had commanded.

3

- עמו למלחמה אדרעי: ש עוג מלך־הַבְּשׁוֹן לקרְאוֹנִנּוּ הוּא וְכָּל־עָמוֹ לְמַלְחָמָה אַדְרָעִי: 1 We made our way up the road toward Bashan, וַנַּפֶּן וַנַּעָל הֶרֶךְ הַבָּשֵׁן
  - and King Og of Bashan with all his troops took the field against us at Edrei. But הוהי said to me: Do not fear him, for I am
  - לו כאשר עשית לסיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון: אתו כִי בִיַדְךָ נִתְתִי אתו וְאֶת־כָּל־עַמְוֹ וְאֶת־אַרְצֵוֹ וְעָשֵיתְ וַיֹּאמֵר יִהוָה אֵלֵי אַל־תִירָא
    - delivering him and all his troops and his country into your power, and you will do to him as you did to Sihon king of the Amorites, who lived in Heshbon.
  - מַלְרָ־הַבַּשׁן ואַת־כַּל־עמוֹ וַנַכַּהוֹ עַד־בַּלְתִי הַשֹּאִיר־לוֹ שַׁרִיד: וַיַּתֵּן יְהוֹה אֱלֹהַינוּ בַיִּדְנוֹ גַּם אַת־עוֹג
- So our God הוהי also delivered into our power King Og of Bashan, with all his troops, and we dealt them such a blow that no survivor was left.

At that time we captured all his towns: there was

not a town that we did not take from them: sixty

- מַאתַם ששים עיר כַּל־חַבַל אַרְגַּב מַמַלְכַת עוג בַּבַשׁן: אַת־כַּל־עָרִיוֹ בַּעָת הַהְוֹא לָא הַיִּתָה קרַיָּה אֲשֵׁר לֹא־לָקחנוּ
- towns, the whole district of Argob, the kingdom of Og in Bashan-5 חוֹמַה גִבֹהָה הַלָּתִיִם וּבְרֵיחַ לְבָד מֵעֶרְי הַפְּרָזִי הַרְבָּה מְאְד: all those towns were fortified with high walls, gates, *gates I.e., two-leaf doors, and bars—apart
- יעשינוּ לְסִיחוֹן מֶלֶךָ חֶשׂבֶוֹן הַחֲרֵם כָּל־עִיר מְתִּם הַנָּשִים וְהַטַף: ונחרם אותם כאשר
  - We doomed them as we had done in the case of King Sihon of Heshbon; we doomed every town-men, women, and children-

from a great number of unwalled towns.

7 וְכָל־הַבְּהַמָּה וּשֹׁלְל הֶעֶרִים בַּזְוֹנוּ לְנוּ:

כל־אַלָה ערים בצרת

- and retained as booty all the cattle and the spoil of the towns.
- 8 שני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן מנחל ארנו עד הר חרמון: וַנָּקָּח בַּעָת הַהוא אַת־הַאָרֵץ מיַּד
  - Thus we seized, at that time, from the two Amorite kings, the country beyond the Jordan, from the wadi Arnon to Mount Hermon-
  - 9 צידנים יקראו לחרמון שרין והאמרי יקראו־לו
- Sidonians called Hermon Sirion, and the Amorites call it Senir-
  - 10 וכל־הַבַּשׁן עד־סַלְכָה וַאַדְרָעִי ערֵי מַמַלְכַת עוֹג בַּבַשׁן: כל ו ערֵי הַמִּישׂר וֹכָל־הַגִּלִעְרֹ
- all the towns of the Tableland and the whole of Gilead and Bashan as far as Salcah*Salcah Others "Salecah" or "Salchah." and Edrei, the towns of Og's kingdom in Bashan.
- יבני עמון תַשע אַמָּוֹת הָחָבָה בָּאַמַת־אִישׁ: Only King Og of Bashan was left of the נשאר מיתר הרפאים הנה ערשו ערש ברול הלה הוא ברבת כִי רַק־עוֹג מַלֶּךְ הַבַּעוֹן
  - remaining Rephaim. His bedstead, an iron bedstead, is now in Rabbah of the Ammonites; it is nine cubits long and four cubits wide, by the standard cubit!*standard cubit Lit. "forearm of a [typical] participant," trad. "the cubit of a man." See the Dictionary under 'ish.

- Dour God rich in your God that, you have no faith in your God להקרך הוְיה אִינְכֶםׁ מִאֲמִילִם בִּיהֹרֶה אֱלֹהִיכֶם:
- on the route you are to follow." night and in cloud by day, in order to guide you the place where you are to encamp—in fire by
- אָתי אָתי קול הִבְרֵיכֶם וַיִּקצֶף וַיִּשְׂבֶע לֵאמִר: אַנ יַיִּשְׂבֶע יְהֹוָה אָתי־קול הִבְרֵיכֶם וַיִּקצֶף וַיִּשְׂבֶע לֵאמִר: אַני יִשְׂבָע יְהוֹה אָתי אָתי קול הִבְּרֵיכֶם וַיִּקצֶף וַיִּשְׂבָע לֵאמִר:
- shall see the good land that I swore to give to
- land on which he set foot, because he remained it, and to him and his descendants will I give the
- saying: You shall not enter it either.
- —.learst of it to Israel. enter it. Imbue him with strength, for he shall
- will I give it and they shall possess it. know good from bad, they shall enter it; to them be carried off, your children who do not yet
- wilderness by the way of the Sea of Reeds. איז סלוז האוז Ao hor you, turn about and march into the איז יואלים פְנִיּ לָכֶם וּסְעָיּ הַמִּרְבֶּרָה דָּהֶךְ יַם־סִיּרְיּ
- wattahinu uncertain. started for the hill country. gear and recklessly*recklessly Meaning of Heb. among] you each girded yourselves with war our God गान commanded us." And [the men before 7717. We will go up now and fight, just as
- else you will be routed by your enemies." and do not fight, since I am not in your midst;

into the hill country.

- you, and they crushed you at Hormah in Seir. out against you like so many bees and chased eame shills eame shills eame athose hills came. איז יבאָשֶׂר תַּעֲשֶׁינָה הַדְּרָרֶיִם נַיבְּתָּרָ אֶתְּבֶב בְשִׁעִיר עַד־תַרְבַּרָה.
- heed your cry or give ear to you. ton bluow הוהי but הוהי but הוהי As בא והבקר לפני יהוֶה וְלָא־שָּׁמָע יִהוָה בְּקִלְבֶּם וְלָא הָאֵיִין אֲלִיכֶם:

- עעק"ב עַפּוּגַלָם פּמָבוֹב עַשָּׁנוּע עַכָּם מעלנם עַשַּׁנְעַלַם
- אִם-יִרְאָה אִישׁ בָּאַנָשִׁים הָאַלֶּה הַדְּוֹר ក្នុងកំរង់ប្រកិត្ត ដូបនៃ មានក្រុងកំរង់ប្រកិត្ត ប្រកិត្ត ប្រកិត្ត ប្រជុំ ប្រកិត្ត אַ אַ הַעַלְּלְיִי בְּעָבְּלְהָי בְּעָבְּלְבָּיר בְּעָבַירִיכֶּם: אַ אַרְיַלְתָּירִ בְּעָבַירִיכֶּם: אַ אַרְיַבְּלָבָירִילְתַּירִ בְּעָבַירִיכֶּם:
- וֹנְלְעָגְ כַּלְבַ בַּּוֹגְיִבְּפָבְּיִ נַנִּא גִּבְאָפָּע נַלְנָאָנוֹן יווון אַלוּן דיבוּד וּלְבָּנְינִ וּלְאָ שְׁבָּינִי אַמְּיִרְ אַבָּינִי אַלְינִי יִשְׁאַ וְּעָלָיזִי שָּׁאַ וְּעֻלָּי שַׁאַ וְּעָלָיי אַלְינִי יִשְׁלָי אַ uoue except Caleb son of Jephunneh; he shall see
- אסס און אוע האללקם לאמר ווהי א Bccause of you אירודי היסל א נם־בל הוקאנף יְהוֹה בּגָלַלָכֶם לַאמַר נַם־אָחָה לא־
- יְהוֹשֶׁעַ בּוְ־נוּוֹ הַעַּמֶּר אָר יקפּלֶיך הָוּא יַבֹא שָׂמָה אֹתוֹ תוַלָּק פּיהוֹּא יַנְתַלְּפָּה אָת יַשֹּׁרְאַל: 38 אַמָלָה אָתי ישוֹע son ol Mun, who attends you, he shall
- زمَ خَرَٰ يُسَرِّد بُمَرْدُبُو كِرَّا، ذَكَرُك إِكَرَّدُوْه بُمَرِّد كِمــَدُكُرُه א Moreover, your little ones who you said would פר הילם עוב וֶלֶל הֻמָה יָלָאָר שָׂמָה וְלָקָהַ אֶתְלְנָּה וְהָהַ יִּירָשִׂוּה:
- וֹעֹאַלוֹי | וֹעַאַעֹּלוֹי אַלְג עַלְּמֶאַרְנֵי לְגִּעִנְעָ אַנְּעוֹרִוּ נַאַלְיָ וְנִלְעַלֵּנִוּ כִּלָּלְ אַמֶּנִרַ אַנְנִי גִּעָנִע אַלקּיניוּ אַלאַיניוּ "We stand guilty" "We stand guilty" אָלקיניוּ וְהַחְּלְּינִי אָישׁ אֶת־כְּלָי הַלְחַבְּלוּ וֹהָקִינוּ לַעֶּלָת הַהָּ
- וֹנְאְעֵּר יְּרְוָּׁנִי אִלְי אֶׁעָר לְנִיִּםְ לְא To not go up., "Warn them: Do not go up. "Warn them: Do not go up." שואלו ולא הנקבי לכך בל הקבים ולא הנקבי לפני אלביקם:
- וּגֹאָא עַאָּמְלָגְ עַּגְּתֶּדְ כַּעַרְ עַעִּיגְאַ לְעַלַגִאַעַלְכָם וֹגְלַבָּפָּוּ אָתַלָם

- you whenever they hear you mentioned. that they shall tremble and quake because of upon the peoples everywhere under heaven, so This day I begin to put the dread and fear of you
- offer of peace, as follows,
- strictly to the highway, turning off neither to the אַלבְּרָה בַּהָרֶךְ בַּהָרֶךְ אָא אָסְוּר יָמִין וּשֹׂמָאוּל: "Let me pass through your country. I will keep
- just let me pass through*through Lit. "with my what water I drink you will furnish for money; אלבֶלָהִי וּמָיִם בַּבֶּקֶהָ וִמָּוֹרִילִי יִמְיָם בַּבָּקֶה יִמְיָר יִמְיָר יִמְיִר יִתְיִי יְק אֶעְבְרָה בְרַנִלָי: Aybat food I eat you will supply for money, and
- ".su gnivig si ⊓ſ⊓° may cross the Jordan into the land that our God for me, and the Moabites who dwell in Ar-that I
- your power—as is now the case. hardened his heart in order to deliver him into through, because 7777 had stiffened his will and sos sur lefused to let us pass אָת־דּרִּוֹל וְאָמֵלְ אֶת־לְבָבוֹ לְמָעֶן תִּתְּוֹ בַּנְיֹם הַוָּה:
- occupation; take possession of his land. and his land at your disposal. Begin the אָניאַלאָנ: אַ אָן אַן אַניאַלאָנ: Aud אָניאַלאָנ: אַ אַניאַלאָנ: אַליבּלְנוּ אַניאַלאַניאַלאָנ: אַליבּאָניאָן
- defeated him and his sons and all his troops. א and our God הוה delivered him to us and we se נְיִקְנְהֵי יְהַנְהַ אֱלַרֶּיֵנִי לְפָּנְיֵעִי נְעָּרֶ אֶתָּוֹ וְאֶתִרְ נָאֶתִרְ יָאֶתִר אָלִי יָאֶתִר בְּלִי יְאֶתִר בְּלָי יִאֶתְר בְּלָי יִאֶתְר בְּלָי יִאֶתְר בְּלִי יִאֶתְר בְּלָי יִאֶתְר בְּלָי יִאֶתְר בְּלָי יִאֶתְר בְּלִי יְיִאָתְר בְּלְיִי יִבְּיִיתְר בְּלְיִי יְהָיִיםְיִיםְיִיםְּיִיםְיִיםְיִּיםְיִיםְיִּים
- and other noncombatants." Cf. Gen. 34.30; Num. 31.9–18. —leaving no survivor. and children (So NJPS.) Or "combatants, women, town—men, women, and children*men, women, Cf. note at Num. 21.2; Josh. 6.24. every which meant the annihilation of the population. doomed*doomed I.e., placed under erem,
- spoil of the cities that we captured. אַלַל הַלָּלִי הַעָּלָל הָעָר sapooty only the cattle and the retained as booty only the cattle and the
- and delivered everything to us. Gilead, not a city was too mighty for us; our God Heb. we-ha'ir uncertain. in the valley itself, to including the town*including the town Force of Trom Aroer on the edge of the Arnon valley, אני אשׁרָ שֹנְבָר זִילְבָּר יִבְּנָרָי יִבְּנָרָ יִבְּרָ יִדְּיָרָ אַלְבָּרָי

- لأذره لأيُلا لمُلاح لألا طَلالَالُ ادْرَكُلالًا مُحِاطَرُ لأَمْرَده

- برڅر خڅڅه لاهرخپرږ
- مُسِدِّرٍ، خَرْدُ مُشِرِ لاَيْشِاحُ، فِ خَشِمْءِدِ لِلاَضِيَّاحِ، فَا لاَيْشِاحُ، فَا خَمْدُ مُدِ נינוֹ לַנוֹנ: אַלַוּיַבוּ אָלַרְיַבוּ אָלַרְיַבּיּלָן אַלְבִיבִּיּלָע אָלָרִיבּיִי אָלַרְיַבּיּלָע אָלַרְיַבּי
- וֹלְא אַבְּע סִּיִּעןְ מַלְבְ' עַשְּׁבְּעוֹ עַאַבְעַיִינִי בַּעִ כִּי-הִקְשָּׁהְי יְתִנְע אֵבְעַיִּרְ
- וֹלְאַעֶּר יְׁבִוֹנְיְ אֵלְי בֹאָנִי בַּוֹנִלְנִילָּ
- su field against us troops took the field against us Sihon with all his troops took the field against us
- וֹנִּלְכַּׂב אַמַ-כַּלְ-מָבִי, בַּמָּע בַּוֹלְוּא את his towns, and we captured all his towns, and we At that time we captured all his towns, and we איר יוקקר לא השאָרְנוּ שָרְירִי:
- מַעַּרְעַר אַעַּוֹר مُرـــشَقَاتـــــــرَادٌ لِمَــــرُادُ الْــــُامُرِدِ الْمُشَلِدِ تَـــرَادُ لِمُلــــــــــــــرُامُد حُرِي لـــأَنْـلَـابِ

:תְשַבְּוּ יִשְבָּתְם אָשֶׁר יִשְבָּתְם A6 Thus, after you had remained at Kadesh all that long time, *all that long time Lit. "many days, like the days that you remained."

2

- וַנַּפַן וַנַּסָע הַמִּדְבַּרָה דֶּרֶךְ יַם־טוּף
- ימִים רְבִּים: we marched back into the wilderness by the way of the Sea of Reeds, as הוהי had spoken to me, and skirted the hill country of Seir a long time.
  - :said to me הוהי said to me הוהי אלי לאמר

  - יבילֶם סָב אֶת־הָהָר הזָה פְנָוּ לְכֶם צְפִנְה: You have been skirting this hill country long enough; now turn north.
- אַחִיכָם בּעִי־עשׁו הַישׁבִים בּשׁעִיר וַיִּירָאוּ מפֿם ונשמרתם מאד: 4 And charge the people as follows: You will be ואת־הַעָם צו לַאמר אַתַם עברים בגבול
  - passing through the territory of your kin, the descendants of Esau, who live in Seir. Though they will be afraid of you, be very careful
- 5 מָאַרְצָם עָד מִדְרָךְ כַּף־רָגֶל כִי־יְרַשַּׂה לְעֵשַׂוּ נִתְתִּי אֶת־הָר עוֹעִיר: אַל־תתנרו בם כי לא־אַתן לכם
- not to provoke them. For I will not give you of their land so much as a foot can tread on: I have given the hill country of Seir as a possession to
- 6 מאתם בכסף ואכלתם וגם־מים תכרו מאתם בכסף ושתיתם: אכל תשברו
- *Or "You may obtain food from them to eat for money; and you may also procure water from them to drink for money." What food you eat you shall obtain from them for money; even the water you drink you shall procure from them for money.
- 7 הַזָה זָה ו אַרִבַּעִים שׁנָה יִהֹנָה אֱלֹהֵיךָ עַלַּךְ לְא חַסַרְתְּ הַבַּר: אַלהֵיך בַּרַכַך בַּכֹל מַעשה יַלֵּך יַדַע לַכַתַּךְ אַת־הַמַדַבַּר הַנַּדַל
- Indeed, your God הוהי has blessed you in all your undertakings, [God] has watched over your wanderings through this great wilderness; your God הוהי has been with you these past forty years: you have lacked nothing.
- וַנַּפַן וַנַעַבר דָרֶךְ מִדְבָּר מוֹאָב: מאַילַת וּמעצין נְבֵר וָנַעֲבֿר מֵאָת אַחָינוּ בְנֵי־עֲשָׁוּ הַיִּשְׁבִים בְּשֵׁעִיר מְהַבְּר הַעֲרַבְּה
- We then moved on, away from our kin, the descendants of Esau, who live in Seir, away from the road of the Arabah, away from Elath and Ezion-geber; and we marched on in the direction of the wilderness of Moab.
- בי לא־אַתַּן לַךָ מַאַרָצוֹ יִרָשָה כִּי לִבנִי־לוֹט נַתְתִּי אַת־עָר יִרָשַה: ויאמר יהוה אלי אל־תצר את־מואב ואל־תתנר בם מלחמה
- And הוהי said to me: Do not harass the Moabites or provoke them to war. For I will not give you any of their land as a possession; I have assigned Ar as a possession to the descendants of Lot.—
- בה עם נְּדְוֹל וְרָב וְרָם כְּעֵנָקִים: 10 It was formerly inhabited by the Emim, a people great and numerous, and as tall as the Anakites.
- ים אַמים: בווי יַקראוּ להם אמים: 11 Like the Anakites, they are counted as Rephaim; but the Moabites call them Emim.

- 12 Similarly, Seir was formerly inhabited by the החרים לפנים ובני עשו יירשום וישמידום מפניהם וישבו ובשעיר ישבו
  - Horites: but the descendants of Esau dispossessed them, wiping them out and settling in their place, just as Israel did in the land they were to possess, which הוהי had given to them.—

  - נבד: אַת־נַחַל זְבֶּר אָת־נָחַל זְבֶּר אָת־נָחַל זְבֶּר אָת־נָחַל זְבֶּר אָת־נָחַל זְבֶּר אָת־נָחַל זְבֶּר אָת־נַחַל זְבֶּר אָת־נַחַל זְבֶּר אַת־נַחַל זְבֶּר אָת־נַחַל זְבֶּר אָתִי wadi Zered.
  - 14 אַנְשַׂי הַמִּלְחָמָהֹ מִקָּרֶב הְמַחֲנֶה כַּאֲשֶׂר נִשִׂבָּע יְהֹוָה לָהָם: אֶת־נָחַל זֶׁרֶד שִׁלשִים וּשִׂמנֶה שַנָה עָד־תֹּם כָּל־הַדְּוֹר וֹהַיַּמִים אֲשֵׁר־הַלָּכְנוּ ו מִקְדֵשׁ בַּרְנַעַ עָד אֲשֵר־עַבַּרְנוּ
    - The time that we spent in travel from Kadesh-barnea until we crossed the wadi Zered was thirty-eight years, until that whole generation of warriors had perished from the camp, as הוהי had sworn concerning them.

  - בו אָד תָּמְם: Indeed, the hand of הוהי struck them, to root them out from the camp until they were finished
  - 16 When all the warriors among the people had וְיָהֹי כָאֲשֶׁר־תְּמוֹ לְמוֹת מקרב הַעם:
    - died off.

    - :spoke to me, saying הוהי אַלִי לֵאמִר: 17 הוהי spoke to me, saying:

    - את אתיער: אתיער מואב אתיער 18 You are now passing through the territory of Moab, through Ar.
- 19 You will then be close to the Ammonites; do not לְא־אֶּתוֹן מְאַרֶץ בְּנֵי־עְמִוֹן לְךָ יְרָשִּׂה כִּי לִבְנֵי־לְוֹט נְתְתְּיִה יְרָשִׁה וֹקְרָבַתְּ מַוּלֹ בַּנֵי עַמוֹן אַל־תִצֵרֶם וֹאַל־תִתְנֵּר בַּם כִּי
  - harass them or start a fight with them. For I will not give any part of the land of the Ammonites to you as a possession; I have assigned it as a possession to the descendants of Lot.—
  - ים: מַמְמִים: Tt, too, is counted as Rephaim country. It was אַרִץ'רפָאַים תַחָשֶב אַף־הָוא
    - formerly inhabited by Rephaim, whom the Ammonites call Zamzummim.
- 21 וַרָם כַּעֵנָקִים וַיָשׁמִידָם יְהוֹה מִפְּנֵיהֵם וַיִּירָשַׂם וַיֵשׁבִּוּ תַחִתְם: עם נַדִוֹל וַרֶב
  - a people great and numerous and as tall as the Anakites. הוהי wiped them out, so that [the Ammonites] dispossessed them and settled in their place,
  - 22 את־הַחֹרִי מפניהם ויִירַשם ויַשבוּ תַחַתם עד הַיִּוֹם הַזָה: כאשר עשה לבני עשו הישבים בשעיר אשר השמיד
- as [God] did for the descendants of Esau who live in Seir, by wiping out the Horites before them, so that they dispossessed them and settled in their place, as is still the case.*as is still the case Lit. "until this day."
- וַהְעָוַיִם הַיֹּשׁבִים בַּחֲצֵרִים
- ימידם וישבו תחתם: So, too, with the Avvim who dwelt in villages in the vicinity of Gaza: the Caphtorim, who came from Crete,*Crete Heb. "Caphtor." wiped them out and settled in their place.—
- 24 מַלֶּדֶ־חַשַבוּון הָאֱמֹרֵי וִאֶת־אַרְצֵוֹ הָחַל רָשׁ וִהְתְנֵּר בֵּוֹ מַלְחַמָה: קומו סעו ועברו את־נחל אַרנוֹ ראָה נַתַתִי בַּיַדַרָ אַת־סיחון
  - Up! Set out across the wadi Arnon! See, I give into your power Sihon the Amorite, king of Heshbon, and his land. Begin the occupation: engage him in battle.